

kommande Forbrot til at give Bortfæste og ikke Bortleie ei at kunne anses som paahvilende disse Eiendomme." Her have vi altsaa Dom for den negative Ting, at Grændsen, een Ed. Hartkorn, ikke er absolut afgjørende, men vi have ikke nogen bestemt Døm for, hvad der da er undergivet Fæstetvang, eller ikke; thi, idet der er anført tre Sæt af Grunde for det Resultat, hvortil Retterne kom, er det ikke givet, hvad der vilde være Tilfældet, hvis kun eet af disse tre Sæt af Grunde havde været tilstede; og de to andre havde manglet; altsaa — for at jeg skal sige det mere concist — det er ikke tydeligt, hvilket Resultat Retterne maatte være komne til, hvis vedkommende Eiendom havde betydelig oversteg et Ed. Hartkorn, og det er heller ikke tydeligt, hvilket Resultat Retterne vilde være komne til, hvis Eiendommen havde været benævnt som Gaard, men havde havt et mindre Tilsliggende, og ligeledes er det ikke givet, hvilket Resultat Retterne vilde være komne til, om Eiendommen havde havt et mindre Tilsliggende og ikke var bleven benævnt som Gaard, men stadig havde været bortfæstet som Gaard. Det er vel ikke tvivlsomt, at Retterne i sidste Tilfælde ikke vilde have betragtet Fæstetvangen som at være tilstedet Almindelighed; men da der er anført 3 Grunde for denne Dom, kan det ikke deraf sluttes, hvad Retterne vilde have kjendt for at være Lovgivningens Mening, hvis kun een af de 3 Grunde havde været tilstede. Dette har jeg tilladt mig at udtale for at begrunde den Anskuelse, at Spørgsmaalet om, hvad der er Fæstetvangen undergivet eller ikke her i Landet, ikke er udenfor al Tvivl; at det ikke er aldeles givet, at Fæstetvang er knyttet til Gaarde, og at det heller ikke er givet, hvad en Gaard er, men at det stadig henstaaer som tvivlsomt, om der ikke kunde findes Eiendomme, som enten falde udenfor den ene eller anden Definition af Gaarde, og dog ere undergivne Fæstetvang. Naar dette er saa, bør vi ikke knytte Lovens Anvendelse alene til Gaarde; thi Statens Berettigelse til at give en Lov som denne er ikke knyttet til Egenstaben som Gaard, men til Tilstedeværelsen af Fæstetvang. Naar Fæstetvang kan paavises at være tilstede, er Loven berettiget; men er den borte, mangler

Berettigelsen for en Lov som denne, om den end kan være Berettigelse for andre Lovforanstaltninger, som ligge heelt udenfor. Dette tror jeg kan være en tilstrækkelig Begrundelse af Forslaget under Nr. 1; men jeg vil dog tilføie, at selv for de ærede Medlemmer, som maatte have dannet sig en aldeles bestemt Mening, eller som mene at kunne danne sig en saadan om, hvad der er undergivet Fæstetvang og hvad ikke, turde der maaskee være Opfordring til alligevel at stemme for Forslaget. Det forekommer mig nemlig at være hensigtsmæssigt, at dette Lovforslag, naar det engang bliver ophøiet til Lov og træder ud i Livet, skal i sin Epidse bør bære Kjendemerke paa, naar Loven skal finde Anvendelse og naar ikke. Staaer det som Kjendemerke paa den, at den angaaer en Gaard, der er Fæstetvang undergivet, er der en Dobbeltthed tilstede; men staaer der, at Fæstetvangs Tilstedeværelse er Kjendeleget, kan der aldrig være nogen Tvivl, og derved vilde ogsaa Meningerne blandt Folket med Hensyn til en saadan Lov kunne i ikke ringe Grad klæres, idet det vil være tydeligt, at forsaavidt en Lov som denne nødvendigvis kommer til at lade mange mindre Landeieendomme ligge udenfor til Omraade, ligger det ikke deri, at disse Landeieendomme ere de smaa og deres Besiddere de mindre Indflydelsesrige i Samfundet, men det ligger deri, at deres Eiendomme ikke have den Charakter, som giver Staten Berettigelse til at gribe ind paa denne Maade. Dette til Begrundelse af Forslaget under Nr. 1. — Maa jeg derefter gaae over til Udringsforslaget Nr. 2. Det gaar ud paa at give § 1 den Tilføielse, at Auction skal kunne foretages, ikke alene naar Fæstecontracten udløber, men ogsaa naar en Fæster, som har naaet 60 Aars Alderen, frastiger sig Fæstet. Det, der har ledet Udvalgets Fleertal til at stille dette Forslag, er den meget sædvanlige Skik og Brug i Fæsteforholdet, at en Fæster, naar han er bleven aflægs, afstaaer, som man siger, Fæstet til Fordeel for sine Livsarvinger, det vil, naar man opløser, hvad han gjør, sige: Han frastiger sig Fæstet efter at være kommen overens med Forbrotten og sine Livsarvinger om, at de overtage